

Andrzej Zieliński

"Prawo celne z komentarzem", Feliks Prusak, Warszawa 1994 : [recenzja]

Palestra 38/11(443), 143-145

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

■ **Feliks Prusak:**
Prawo celne z komentarzem

Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1994, s. 317

Prawo celne to zbiór licznych aktów prawnych, na który składają się oprócz ustawy, różnego rodzaju i rzędu akty, jak rozporządzenia Rady Ministrów, rozporządzenia i zarządzenia Ministra Współpracy Gospodarczej z Zagranicą, a także zarządzenia Prezesa Głównego Urzędu Ceł. Obejmuje ono również liczne przepisy związkowe z zakresu różnych dziedzin prawa.

W słowie *Od Autora* Feliks Prusak, trafnie i krytycznie wypowiada się na temat stanu polskiego prawa celnego, wskazując na niejednolitość używanych pojęć, liczne luki prawne, nadmierną szczegółowość niektórych uregulowań, nadmiar przepisów wykonawczych, małą stabilność tych przepisów, błędy formalne i merytoryczne, nadmierną blankietowość wielu przepisów i liczne delegacje ustawowe dla ministrów (s. 3).

Nie sposób odmówić również racji krytycznym spostrzeżeniom Autora co do konstrukcji i systematyki ustawy – prawo celne, sprzeczności w niej zawartych, braku spójności i niekonsekwencji terminologicznych. W pełni słuszny jest też postulat Autora dotyczący konieczności zmiany tej dalekiej od doskonałości ustawy, a w dalszej perspektywie skodyfikowania całego prawa celnego.

Zarówno w literaturze, jak i judykaturze problematyka prawa celnego należy do rzadkości. Natomiast praktyka prawnicza odczuwała dotąd dotkliwie brak kompleksowego opracowania w tym zakresie. Lukę tę wypełnia recenzowany *Komentarz do Prawa Celnego*. Dobrze się stało, że problematykę tę podjął znakomity znawca przedmiotu, autor cieszącego się niezwykle popularnością, wnikliwego komentarza do ustawy karnej skarbowej, który to komentarz, po raz pierwszy wydany w 1992 r., ma już drugie wydanie.

Ustawa karna skarbowa, jak wiadomo, zawiera w części materialnoprawnej normy blankietowe dotyczące prawa podatkowego, celnego, dewizowego oraz z zakresu gier losowych i zakładów wzajemnych. Recenzowany *Komentarz* stanowi zatem rozwinięcie jednego z czterech segmentów materialnoprawnych ustawy karnej skarbowej.

Z zapowiedzi wydawniczych umieszczonych na końcu owego *Komentarza* wynika, że prof. dr hab. Feliks Prusak opracował kolejny segment ustawy karnej skarbowej, a mianowicie *Komentarz do ustawy o zobowiązaniach podatkowych*, który ukaże się wkrótce. Należy

wyrazić nadzieję, iż Autor nie poprzestanie na dotychczasowym dorobku w tym zakresie i opracuje również cenne i wnikliwe komentarze do dalszych segmentów materialnoprawnych ustawy karnej skarbowej.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że recenzowany *Komentarz* jest pierwszym tego rodzaju opracowaniem od początków państwowości polskiej, chociaż w tym okresie obowiązywało kilka kolejnych ustaw celnych. Nie było bowiem dotychczas ani *Komentarza*, ani też podręcznika do prawa celnego. Ukazały się dotychczas wyłącznie prace objaśniające, przyczynkowe bądź popularyzatorskie.

Trafna i przejrzysta jest systematyka *Komentarza*. F. Prusak przyjął koncepcję przytoczenia najpierw przepisu ustawy, kolejno: jego objaśnienia, przytoczenia orzecznictwa, wytycznych praktyki, opublikowania w całości aktów prawa wewnętrznego (często dotąd nie opublikowanych bądź też publikowanych, lecz trudno dostępnych), a nadto wskazania piśmiennictwa. O wnikliwości pracy F. Prusaka świadczy m.in. zebranie 126 pozycji literatury (s. 306–313) oraz szczegółowy wykaz przepisów wykonawczych i związkowych (s. 291–305), które to pozycje Autor wykorzystuje, objaśniając poszczególne przepisy ustawy.

Autor przytacza w komentarzu do poszczególnych przepisów również nie publikowane orzecznictwo (np. s. 109, 167, 175 i in.), okólniki Prezesa GUC (np. s. 43, 131, 147, 277 i in.), komunikaty Prezesa GUC (np. 123 i in.), decyzje Prezesa GUC (np. s. 154 i in.), pisma okólnie Prezesa GUC (np. s. 204 i in.), pisma GUC ustalające wewnętrzną praktykę postępowania w sprawach celnych (np. s. 108, 162, 170 i in.), pisma GUC nie opublikowane (np. s. 101), a nawet telexy GUC (np. s. 217 i in.).

Krótkie i z natury rzeczy tylko przykładowe w tej recenzji wyliczenie niektórych tylko pozycji orzecznictwa nie publikowanego oraz różnego rodzaju aktów prawnych (również nie publikowanych) dają świadectwo niezaprzeczalnej wnikliwości Autora. Z drugiej zaś strony owe pozycje, po raz pierwszy zebrane i opublikowane przez F. Prusaka, będą stanowiły nieocenioną pomoc dla praktyki, która dotąd w problematyce prawa celnego, zwłaszcza w zakresie jego stosowania na podstawie szczegółowych aktów prawnych i „pism oraz teleksów” GUC, obracała się niemal po omacku.

Zebranie przez Autora całego ustawodawstwa celnego (ustawy, rozporządzenia, akty wykonawcze wewnętrzne GUC) kolejny raz świadczy o rzetelności warsztatu naukowego F. Prusaka oraz o Jego znajomości praktyki prawniczej. Każdy przepis komentowanej przez Autora ustawy zawiera objaśnienia, powołanie orzecznictwa Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego, wskazania odpowiednich instrukcji, komunikatów i wytycznych Głównego Urzędu Celnego, co ułatwia rozumienie i stosowanie tych przepisów.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że Autor opracował swój *Komentarz* przed ogłoszeniem tekstu jednolitego prawa celnego, ogłoszonego dopiero w czasie druku tego *Komentarza* (DzU z 1994 r., nr 71, poz. 312). Musiał zatem zadać sobie niemały trud ujednoczenia tekstu komentowanej ustawy.

Reasumując, uznać należy, że pierwszy w Polsce *Komentarz do prawa celnego* opracowany wnikliwie i ze znanstwem przedmiotu przez F. Prusaka, stanowi nie tylko znaczącą pozycję w literaturze naukowej, lecz jednocześnie będzie nieocenioną pomocą dla szeroko rozumianej praktyki prawniczej.

Andrzej Zieliński